„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, уторком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.

За Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 нов. сваки пут.
За „Приопћено“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ.“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јеротића, главна улица

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 нов.

БРОЈ 132. У НОВОМ САДУ У НЕДЕЉУ 30. АВГУСТА 1898. ГОДИНА XXXIII.

Босна.

Жалосне прилике у Босни, које нагоне Српски народ да овласти своје највиђеније синове, те да у име његово затраже законите заштите у Васељенскога Патријарха, не би зацијело толико мориле душу овога народа, када би оне потицале искључиво од саме католичке пропаганде. Јер ма колико се ова пропаганда трудила да заведе народ са стазе православља, то јој не испада за руком. А и како би јој испало за руком сада, када то није могла постићи ни у она тамна инквиситорска времена, када је за времена папе Николе II. колачки бискуп Марин, као врховни инквизитор Босне, узимао имовину и владавину сребрничког бана Егидија у заштиту св. Петра, позивајући га да подигне крсташку војну противу неверника, односно противу свију оних Срба, који ни онда као ни данас не хтедоше признати католиштво и Папу као свога духовног пастира.

Српскоме народу у Босни није дакле ни мало опасно оно Шгадлерово сплеткарење, поред свију гоњења и поред свега притиска што га католиштво над православљем врши; али има нешто друго што притискује душу његову, што га мучи, и што му смета да слободније дахне душом. А то је та невоља, што су данас Шгадлер и Калајева влада нашли противу православља много љућега и опаснијега савезника, него што је то у своје време бискуп Марин био. Православни првосвештеник Мандић ставио се у службу ове пропаганде толико да већ данас нико од нас не сумња, е је овоме човеку стало поштo по то, да и у српској цркви прокрчи што је могуће ширу ставу за католичко успевање.

Босанска влада, која је силом отворена притиска спријечила равноправност вјера, давши католичкој цркви сва права да насрће на православље у свима правцима и да се отворено противу њега бори, као противу нехришћанства и безбоштва, те која је, да би што већи успјех католиштву осигурала, најстрожије забранила православљу да се и оно, као равноправно, истим средствима противу католиштва послужи — та иста влада иде још даље. Она преко православнога владике Мандића најстрожије забрањује православнима чак и то, да се бране. Она не само да не дозвољава православљу да агитује противу католиштва, коме то у пуној мери противу православља допушта, него му чак не даје права ни да се брани од ових напада.

Да то и докажемо изнећемо један примјер, који јасно оприличава Мандић — Штадлерову тактику.

Цијелу је свијету познато, да је „Источник“, лист српске православне цркве до данас излазио под материјалном и моралном заштитом овога нашег архипастира. Тај лист пао је својим радом на тако ниске гране, да га више нико од православних не хтједе ни погледати. Да би дакле том Мандићевом „православном“ гласачу скочио углед, покушао је владика да га преда у руке професорима рељевске богословије г. г. Чавићу и Бошњаковићу. Оба ова професора изјавише да ће се драге воље примити уређивања овога листа, али само под једнијем условом: да могу бранити православље, пошто су нападаји од стране католичке пропаганде на нашу свету вјеру учестали. Па шта мислите, шта је чувар православља, просвјећеник наше православне цркве, владика Мандић одговорио? Он је најодлучније изјавио: да он забрањује, нити се смије ни у коме случају бранити православље, јер то не годи земаљској влади, јер би одбрана православља била издајство на према земаљској влади!

Овако издајничку забрану својој рођеној цркви, изјавио је наш „православни“ владика професорима рељевске богословије, а када су ови свечано одбили да уређују један такав лист у коме неће смети чак ни да се бране од туђинскога напада, онда је Мандић својеручно написао и потписао тужбу против Чавића, те је овај савјесни човек позват пред земаљску владу да за свој савјестан поступак одговара.

Из овог једног случаја, који врло очито обиљежава савјест и поштење нашијех архипастира, може се јасно виђети до чега је доспјело свето-православље и како је инако намучени и до голе душе исцијеђени српски народ остављен од свију па и од онијех, који су најпозванији и који су ту баш ради тога да у народу чувају прадједовску вјеру и да се налазе вазда на њезину бранику. А то и јесте оно што нас највише кињи, што мори душу православноме Србину, те са неизказаном надом и жељом поглиједа тамо на обале Босфора, камо су отишли његови најбољи синови, да га од ове губе излијече.

△

Слога.

I.

Прилике у нашем народу данас су веома занимљиве, али и веома жалосне. Најжалоснije је управо оно, што тек иде.

Може бити да се варам, и волео бих да се варам, ад ми се чини, да ове данашње прилике љуљушкају у крилу своме велико зло.

Ко пажљиво ослушкује оно, што долази, чује у даљини страшљиви корак, али се тај корак ближи. Сви га ми знамо. То је корак назадне, нотабилитетске политике. То је корак оне политике, која је ушла на врата, а излетела кроз прозор, па се сад спрема да нам упадне кроз кров.

Политички зрео и свестан народ можемо најбоље познати, по његовим организованим странкама и израђеним програмима. Где нема тога, тамо треба да дође само озбиљније време, па да настане права забуна и растројство.

У таком добу и таким приликама пирује назадак пир. Одупрети се могу само странке са што јачом организацијом и израђеним, раширеним програмима.

Код нас је дошло време, да се програми сматрају као неко зло Каже се: не могу нас спасти ни најлепши програми. Истина. Само лепи програми не, треба ту и другог. Али је трипут истина, да људи без програма нису још никада помогли народу.

Програми обавештају народ, развијају га, показују му пут, којим треба да иде. Где нема програма, тамо се народ поводи за личностима. Али личности не могу да замену програм, јер оне умиру, падају, кваре се.

Ако се и не могу програми извести одмах, то још не значи, да их не требамо. Програм, треба да продре у народ, да се удуби у душу његову, да га освоји и прикупи га.

Зашто уче војску борби, пуцању, тактици и у мирно доба, кад јој то не треба? Не треба одмах, требаће тек кад дође време, ал зато баш, што ће требати некада, мора она бити са свачим на чисто у напред.

•

Политичке странке треба да су школа, програм, наставни план, политички листови учитељи. Програми су звезда водиља. Без стална, напред утаначена програма, не може се васпитати ни дете, народ још мање.

Све се то у целом образованом свету разуме по себи, само је код нас друкчије. Онај који треба да стоји у прочељу, одгурнут је под сто. Онај, који треба да води, нема га.

Па не само, што се код нас све то мање претресају програмна, начелна питања. Него су програми управо проскрибирани, бајаги што се више говори о њима, све ћемо се више цепати.

И на место програма бачена је у свет фраза, реч. Где год нема начела, тамо испомажу речи. Истина, кажу, да реч може некада да вреди исто толико, као дело. Али реч може некада да вреди исто толико као и — мртвило.

Лепа реч, која је убачена код нас на место начела, гласила је — слога.

Да се изашло на среду са програмима, начелима, те да се доказало, у чему се могу да сложе начела, а изједначе разлике, то би било друго. Да се изнело на среду, у чему треба странке да попусте, у чему да се сложе и како ће изгледати нов програм, то би био озбиљан пут. На томе путу би се прогласило: — начело напред!

Али, на место тога изречено је: мантe се програма, јер је то цепидлачење! Главно је, да се сложимо!

Ал како?! Дал да идемо напред или натраг?! Ишту ли животни интереси нашег народа, да скренемо на једну или на другу страну? Или слога по сваку цену, па ма се сложили и у злу и назатку?

У току преговора покушавала је радикална странка да скрене питање у томе правцу, али без успеха. Читав низ година била је на површини реч слога, а програми у засенку. Читав низ година вођени су о том преговори, те се запустило много што беше важно, учмаше програми, ослаби међусобна контрола, застаде много што шта, у јавном животу.

То је било природно. Ко хоће слоге, несме много да замера, не треба да дира по отвореној рани, не треба да истиче много свој програм, не треба ништа да започиње, на своју руку. И треба да причека и да се стрпи, па онда слошки напред.

Мора се признати, да је у свему овоме било основаности. Само су се преговори о слози отегли, као оно преговори о вестфалском миру. И тако је стање привремености и нерешености трајало читав низ година. То време није било згодно да се ради, челичи, проширују програми.

После дугогодишње наде, зебње, страховања, преговарања, дошло је разочарање. „Застава“ је напослетку пре годину дана изјавила, да је мисао о слози банкротирала, а „Браник“ је изјавио; „да ће се чувати у будуће сваког ближег додира с радикалима.“

Разуме се, то беше изречено у срџби и неразмишљености. Али од оно доба поста још горе но пре. Заспала је слога, а спава и даље тврдим сном мисао о стварању чврсте партијске организације, о истицању начела, о потребној контроли и живљем политичком животу.

Нема оног благотворног ветра, што разоноћава и не допушта да наступи учмалост и застајалост.

Ми нисмо за политичку буру, али од ње је још горе — мртвило. Она прва, и ако силама, бар чисти, ово друго ствара кугу.

Време је да изађемо на чисто из оних питања, по којима смо се врзали читав низ година. Време је да говоримо о њима отворено. Наши политички, културни, економски живот застао је. Све је то труло и све то вели: „Не дирај!“ Не тако! То све иде само у рачун застоју и назатку. Па може бити да се неког кобног дана упитамо: откуда пониче ова кужна струја? И ко ју је сејао? Па онда да се међусобно бедимо. Него да срачунамо и утврдимо, куд нам ваља поћи.

И да не остане она срдита и непромишљена „Бранкова“ реч последња. О женскињама кажу, да уму само да се љубе, или да се мрзе. У политичком животу није то потребно, тамо могу да буду странке, па и заједничка рада међу странкама, тамо, где је места за то.

Ја ћу покушати да изнесем о овоме своје мисли. Изнећу и становиште странке. А кад завршим, „Застава“ неће затварати ступце своје ни противном мишљењу. Питање је дуго било на дневном реду, па треба добро да се расчисти.

Ј. Т.

Нови Сад, 29. августа.

Државни прорачун. Угарски министар финансија Лукач издао је државни прорачун за год. 1899. По томе прорачуну укупни издатци износили би за год. 1899. 503.264.446 фор. а укупни приходи 503.303.603 фор те би се тиме постигла још и уштеда од 39.157 фор Но по коју цену? Ево по коју: Ми смо у чланку „Самосталнија Угарска“ изнели да су од год. 1867. па до данас створена 36 закона о порези. Изнели смо да су укупни

ПОДЛИСТАК

ПРИЧА О МЈЕСЕЦИМА.

Еторе Ћикоти.

... А фебруар никако не бјеше вољан да умре.

»Ја сам растопио — говораше — први снијег с равница; оплодио сам животном клицом сваку стопу земље. Зар не осјећате моју снагу, зар је не видите, и тијем пупцима дрвећа, које сад управ клија, у овој кити, која буди све иза сна, у овом живахном даху, који се шири цијелом природом? Зашто да ја морам умријети, а тек сам тако мало проживио?«

Међу тијем марат, и не обзирући се на јадање и клетве фебруара, иђаше напријед, журио се да у одређено вријеме буде на свом мјесту; ишао је напријед као какво ћудљиво дијете, размажено и несташно, мијењајући вријеме тако да је час киша падала, час снијег а кадгод и обоје заједно, док је често и сунце сијало. Пупке, које му је фебруар препустио, развијаше марат још више а на мјестима, гдје је фебруар снијег отопио, засади траву и цвијеће. Природа живну под његовим благим вјетром, коме се морнари особито обрадоваше а јарко сунце гријаше раздрљена прса људи.

»Ала ко си и шта си ти, рече, он априлу. Утопија, којешта! Ако хоћеш да заузмеш моје мјесто, дед наброј ми прво, колико је траве, којом сам ја украсио земљу, колико пупољака ће имати сваки чбун и колико лишћа ће има ти сви ти цвјетови. Та ти си сањало и у својој претјераности ћеш упропастити све пупке моје на дрвећу, све цвијеће на ливадама и у опће сву бујност нове моје младости.«

И опет иђаше април напријед, млађан али озбиљан, бујан и племенит, јогунаст а у старости пун гнијева и љутине, у истину бијаше час топло, час студено. Одстрани он са свијем мирно марат и иђаше при свем том својим путем украшујући дрвеће цвијетцима и поље сваковрсним зеленилом, квасећи брежуљке и равнине силним потоцима, у које се сљијеваше истопљен снијег с планина.

Али један мјесец је тако кратак, и тек што је почео, ту је и крај, а тако је слатко живјети и тако тужно умријети. Тако и април заборави да је рођен те да по томе мора и умријети, заборави на своју борбу с мартом, него је и сам обнови на свој рачун, и мај је обнови с јуном и јуни с јулом и тако бескраја. Па ипак свагда умрије онај, на кога би дошао ред и нешто ново би га замијенило; на влажној земљи ницаше влат и на влат се настављаше клас; на дрвећу послије пупака долажаше лишће, за лишћем цвијетци а за њима плодови; болесник зима, рађаше прољеће, љето и јесен.

А година гледаше смијући се овој борби мјесеца, па и она уступаше мјесто новој години. Земља је опет кружила увијек око сунца, смијући се овијем догађајима. А вријеме, оно старо вријеме, за које нико не знађаше кад је рођен и кад ће умријети, оно гледаше ову плиму и осјеку живота и смрти, добра и зла. И нико не зна, да ли се оно смије или плаче, јер му нико још не погледа у лице и нико не зна, шта мисли, јер неће никоме да каже.

С талијанског превео: В. С.

издатци године 1868. износили 130 милијуна форината а да нам данас треба само на интерес за државне дугове 146 милијуна форината. Изнели смо да наши укупни државни дугови прелазе своту од 2.500 милијуна фор. дакле преко 2½ милијарде, и да укњижени дугови на некретнине угарских држављана износе преко 100.000.000 т. ј. једне милијарде. Више закона о порези створити, којом би се ова повећала данас је смешно, а осим тога народ је материјално до сржи исисан и превадужен, и кад тако стојимо владини органи још имају образа да ликују, како је постигнута нека назови уштеда. Ми незнамо имена којим би крстили овај чин владиних органа. Главан је смер заиста био сковати нешто лепо за умирити и опсенити масу и простоту Ми са наше стране отворено велимо да то није уштеда већ пропаст која ће нас разјапљеним чељустима скорим прогутати.

Нови Сад, 29. августа.

Прорачун слоб. кр. вароши Новог Сада за год. 1899. Пред нами је штампан прорачун наше вароши, кога је установио сталан прорачунски одбор, у седници својој од 18. јула т. г.

Сума редовног издатка установљена је на		290.680.42
„ ванредног	„ „ „	29.375.03
	укупан издатак	320.055.45
Сума редовног прихода	„ „ „	205.313.55
„ ванредног	„ „ „ „	5.600 03
	укупан приход	210.913.55

И тако се показује мањак за 109.141 фор. 90 новч. која се мора покрити општинским порезом са 61% по посредном (директном) порезу. Сравни мо ли приход и расход ове године са приходом и расходом установљеним за 1899 год. то видимо, да је разлика за 8.943 фор. 21 нов. Но кад се узме да је предвиђено за видање забавишта 8000 фор., то разлика није готово никаква.

Нови Сад 29. августа.

Покољ на Криту. Под заштитом Европе, дошло је на Криту (у Кандији) до већег покоља, но за време устанка, док се још не беше умешала Европа. Мухамеданци су ноћу напали на хришћански део вароши и у зору су сви одрасли мушки лежали исказапљени по улицама. Јављају да је тек четвртина хришћанина избегла испод покоља.

Ово се могло догодити, што су Хришћани били неспремни, управо уздали су се у заштиту војске и Европе.

Кад се двоје бију а трећи развађа, увек најгоре прође онај, који се сувише узда у посредовање трећега, јер обично изненада добије по глави.

Питање је: откуда се излегао тај покољ? У ствари има и тога, што су мухамеданци изгубили своју превласт, па не могу да се помире с новим стањем. Доказало се, да људи бране своју превласт још јаче, но право своје. И тако се побише мухамедовци прво с енглеском војском, па онда пређоше да касапе хришћане.

Занимљиво је, да лондонски „Тајмс“ тражи на основу најновијег догађаја, да се на Криту даде мухамеданцима већа права, хоће рећи превласти, јер док тога не буде, увек ће се бунити.

Овако писање и она прва чарка између енглеске војске и мухамеданаца буди сумњу, да није и опет Енглеска умешала прсте, те мало помогла да дође до новог заплета.

Политичке вести.

Угарски сабор. Банфи је пао на муке. Хтео би да сабор одобри дневни ред, а опозиција неће то до год он отворено и јасно не каже шта је у ствари поравнања. Влада пребацује опозицији да тера опструкцију, па чак прети и са новим изборима, али то све не може да упали, него само изазива опозицију да се оштро брани против таких напада. У штампи је иста така битка, и док владина штампа пребацује опозицији опструкцију и испада са личним нападајима, опозицијона штампа као из једног гласа осуђује Банфија и вели да је опозицијоно неповерење према његовој дволичној политици, учинило немогућим, да се у сабору спроведу предлози о поравнању.

У петак је био поднесен угарском сабору, државни прорачун за 1899. годину. Министар Лукач упоређујући закључни рачун од 1897. год. са 1896. испоставио је да је год. 1897. за 12 милијуна повољније закључен и да је прави остатак у години 1897. за 27 милијуна повољнији него што је предвиђено у прорачуну. Сабор је ово примио са задовољством. Даље је изнео, да су заједнички издатци по досадашњем квотном кључу утврђени на 31·4 постотка. Назначио је, да се повишени издатци неће покрити новим опорезивањем, него ће се попунити из обичних државних прихода, па ће и преко тога остати још 39.175 фор. сувишка. Сем тога је министар поднео извештај у погледу задаће коју има угарски сабор у најближој будућности. Као најважније питање је уређење валуте са којим је у вези банчино питање и уређење угарског царинског и трговинског односаја са Аустријом. Влада жели да сви предлози за поравнање непромењено ступе у живот што пре као закон, те да се што пре учини крај неизвесном стању у газдовању, те према свему томе жели да се сабор са владиним предлозима сагласи. После говора министровог упућен је прорачун финансијском одбору. После овога говорио је Раткаји и Хегедиш о поравнању а овај последњи бранио Банфија од захтева опозиције, која тражи да Банфи изјави шта ће предузети Угарска, ако се поравнање не узможе редовним путем довести у склад. Још су говорили гроф Кароји у личној ствари и Мајор и Салаји.

Аустро-угарско поравнање и гроф Тун. Увијање Банфијево у угарском сабору расветлио је аустријски министар председник Тун у говору своме којег је имао са једним дописником „Б. Тагблата“. Дописнику је рекао гроф Тун, да је у питању квоте споразум између Аустрије и Угарске већ утврђен, а радило царевинско веће, а не радило. Ако се не буде могло радити с царевинским већем, у Аустрији ће се моћи поступити само на основу § 14. О квотној депутацији се и не мисли и ако устреба решиће квотно питање круна, а устријска влада држи се постојано тога, да се угарска квота знатно повиси. Овога ће се држати и свако друго аустријско министарство ма не било Туново. У случају да се споразум између обе владе не може постићи обичним путем и да се у Аустрији употреби поступак по §. 14. у Аустрији ће се то објавити помоћу више царских наредаба, које ће сви министри потписати, а то вреди толико исто као и закон; обвезно је за свакога. Ако у Угар кој опструкција задржи поравнање или и предлоге за поравнање учини немогућим, то је свакојако ново стање ствари, о којем се није мислило и за које је угарска влада при последњој конференцији у Бечу рекла да је искључено. Но то за сад не мења ствар, јер до децембра док се у Бечу не прослави јубилеум царске владавине мора бити реда и не смеју се никакве тзавице ствара ти са поравнањем и његовом неизвесношћу. Као што се види Аустрија је научила да Банфија држи у шкрипу па хоће да чита лекцију и целом угарском сабору.

Аустро-Угарска и Румунија. Румунски сибински лист „Трибуна“ говорећи о маневрима у околини Тамишграда, примећује, да румунска влада овом приликом није послала свога изасланика. Узрок томе може бити двојак, или што није позвата или што није хтела да буде заступљена. „Трибуна“ суди по томе да се односаји између Аустро-угарске и Румуније морали променути.

Немири на Криту. Устанички извршни одбор тражио је од адмирала да се савове народна скупштина. У Кандији је стање опасно и с тога једно талијанско и једно француско одељење војске чува са Енглезима варош. Хришћани из околине Кандије оружају се да иду у помоћ својима у Кандији. Адмирали ће тражити да се разоружају башибозуци и да им се издаду главне бунџије. Даљи гласови јављају да се Хришћанима у Кандији зло пише. од 1000 Хришћана спашено је само 250. На више места запаљена је варош, а бојазан је да неће све хришћанске куће бити попаљене да би се ови разбегли. Ратне лађе ставиле су на расположење преко 100 чамаца и целу ноћ су спрам електричне светлости стишавале и гасиле ватру Мухамеданци пљачкају варош. Многи Хришћани рањени су и бегају на енглеску ратну лађу па причају да су Мухамеданци наумили да почине покољ. У Цариграду је велика узрујаност са овог покоља у Кандији. Целом покољу узрок су Мухамеданци који су напали на енглеске чете које чувају варош и хтеле су да уведу у звање нове десетаре Хришћане. Бој се тек тада свршио кад је једна енглеска ратна лађа пуцала на варош са чега се један део вароши упалио. Према томе види се да се на Криту још дуго неће моћи увести ред. Аустријска штампа пуна злобе радује се овоме догађају. Ликује што је Аустрија са Немачком иступила из савеза за заштиту Крита а сву одговорност баца на Енглеску, Русију, Француску и Италију, које се примиле да успоставе ред на Криту.

Преговори о шпанско-америчком миру. У прошли понедељак одржана је у Мадриду тајна сенатска седница која је имала да већа о преговорима за мир са америком. Пре самог већања изнео је предлог Сагаста, министар председник да се о овоме већа у тајној седници с тога што је у питању уступање земљишта шпанског. Демократ Ривера, говорио је са својег начелног становишта против предлога Сагастиног, јер народ има право да зна о чему се ради. Сагасти је добацио: Или нека води рачуна о јавном мњењу или нека одступи. Уједно је пребацио влади и строге мере које је увела према штампи Напао је владу са губитка Кубе, Порторика и Филипина. У питању тајне седнице потпомагали су га и конзервативци Сањхец, Тока и Фабије, исто тако осудили су држање Сагастино и Дуран, сенатор Рујиц Мартинец и Винецо сенатор за Хавану. Министар Сагаста бранио се тиме да се така важна питања међународног значаја морају у тајној седници расправљати. Садање стање је врло озбиљно вели он, јер још траје ратно стање и ово је само примирје, којим треба да се дође до правог мира. Изношење на јавност оваког већања било би врло опасно, јер би могло имати јаког утецаја на доцније дипломатске преговоре. А кад се ти преговори сврше изнеће он целу ствар на јавност, како је текла. Сад треба да се покаже према противнику шпанско јединство, према томе у име владе меће на срце заступницима земље да се оставе звучних беседа којима би могли наштодити преговорима о миру. На предлог сенатског председника решено је да демократе оставе дворницу, а закључено је са 57 против 6 гласова, да седнице буду тајне.

Драјфусова парница. Француска штампа која заступа Драјфусову ствар, у глас виче: „Истину на среду!“ Овоме је још више повода дало, што је на једном пукао глас да је нестало Естерхазија који је уз Драјфуса главна особа у целој ствари. Неколико дана, није се виђао на местима где обично долази, а тако исто не нађоше га ни у стану, који га случајно тражише и на мах се разнео глас да је побегао. Али доцнији гласови поричу то. Међутим ствар Драјфусова све се јаче развија. Неки важнији француски листови чак тврде и то, да је министарски савет у начелу већ усвојио обнову парнице па веле: да је Драјфусовој жени дата дозвола нека брзојави своме мужу да ће се парница обновити. Као што смо у прошлом броју јавили војни министар Зурлинден проучава списе у Драјфусовој парници. Био је и код својег претходника Кавењака и с њиме опћио о тој ствари. На чега се он решио у тој ствари још се не зна, а листови француски унапред хоће да знају шта он мисли те све унакрст један према другом говоре. Једни веле да је министар уверен о кривици Драјфусовој и да неће потпомагати обнову парнице, него ће радије поднети оставку на министарству, а други опет да се сасвим решио за обнову парнице.

Енглези у Судану. Киченер паша брзојавља из Омдурмана, да је у прошли понедељак послато за дервишима 500 јахача на камилама 100 камила које је калифа спремио да бега на њима, ухватили су Енглези. На бојном пољу пребројано је 10.800 мртвих дервиша, а рачуна се да их има рањених на 16.000. Сем тога је при заузећу Омдурмана пало 3 400 дервиша а 3—4000 заробљено.

† Др. Јован Вашати.

Праг, 26. августа.

Угледан борац за права ческог народа, заклопио је своје очи за навек. Др Јован Вашати члан младоческе странке умро је у прошли уторак ноћу у Прагу.

Силан на речи, одлучан на делу умео је својим беседама да потресе све непријатеље ческог народа, а народу ческом уливао је својом непобедном речи истрајност и самопрегор у душу и у крв.

Др. Вашати родио се у Скроницу у Ческој 1836. год. Год. 1863. промовисан је за доктора права и одао се одветничкој струци. У сабор је дошао први пут 1879. године. Већ у првом почетку својег јавног рада истакао се својом одлучношћу. У то доба борили се Чеси о вековна права своја исто тако истрајно против Немаца као и сада. И ако су то били почетци ове садање борбе ипак су они од светла и огромна значаја како по развитак садашње ствари ческе, тако и по значај ческе народносне особине у погледу истрајности и одлучности у борби за своје име и језик. У то доба био је Вашати у првим редовима ческих бораца и као такав, тражио да се у ческе школе уведе као редован предмет руски језик. По начелу своме био је радикал, те са својег најслободоумнијег становишта често се и са својим једномишљеницима сударао. А стојао је и падао са мишљу, да чески језик буде званичан од опћине па до највишег судишта и у корист тога је безбројне беседе одржао. У последње време држао је са хришћанским социјалистама у царевинском већу, но ови ступише у савез са немачким опструкционашима и он их мораде напустити, јер се није могао борити у редовима Немаца, који су од памтивека непријатељи ческог народа, којег је он тако силно љубио. У младоческој странци заузимао је угледно место и у последње је време јавним списом одлучно позвао министра Кајцла, да у погледу језичког питања не заборави своју дужност према народу и странци.

Смрт овога јуначког борца велики је губитак за братски чески народ, али ће га за овим губитком утешити уверење да је још велики број јуначких ческих синова, који су спремни за добро свога народа на страшном месту постојати.

Српски народ осећа овај тежак удар своје браће Чеха, и у тузи с њима заједно кличе овом великом сину ческог народа: Слава Вашатију! Слава! β

И опет једна светла појава у Вршцу.

Као што је познато, узакоњене су одредбе, по којима влада може свештеничке плате које су мање од 800 ф. до исте своте допунити. Ова одредба важи само за некатоличко свештенство и у колико на први поглед изгледа, одредба је веома племенита и са њоме би се сви сложити могли, кад не би било одма и неке запреке.

У ту сврху стављено је влади на расположењу ½ милиуна фор. и кад би влада ту своту појединим конфесијама по размеру доставила, а ове поделе извршиле као допуну плате својим свештеницима, било би све у реду и циљ би била освештана, да држава одиста иде за тим да бедно стање свештеника помогне. — Али то је оно, за чим се не иде. Влада је задржала себи право, да она сама ту припомоћ одређује. По томе она има одрешене руке, да може ту „доплату“ повисити, смањити, а свештенике и казнити, а то ће другим речма значити: одузимати ту припомоћ. То изгледа да влада може по своме да са свештенством располаже како јој се кад свиди. — А шта то значи? Значи, да се влада може уплетати и у автономне ствари појединих конфесија, јер упливисањем на свештенство може стварати себи влада тим „доплатама“ у виду припомоћи најверније и најбоље кортеше своје.

Свештенство подложено тим утицајем, зависиће од државне власти — владе и биће принуђено да ради с владом па ма и против свога народа против сваке праведне народне тежње, а то ће рећи: одвојити се од своје пастве, живити с њом, али по команди радити против ње.

То је оно за чим свештенство не може и не сме ходити, а да свој свети позив: одбрану и очување своје пастве не погази.

Пошто је влади остављено време и начин уређења тих „доплатака“, то је угарски министар просвете Влашић управио на вршачку конзисторију допис, којим позива да му се достави списак свих свештеника којима је та припомоћ нужна. Како се том позиву вршачка конзисторија одазвала са родољубивим закључком својим, који јој само на част служити може, пустићемо да „Српство“ говори:

„Угарски министар просвете позвао је нашу конзисторију, да га извести, који српски православни свештеници из вршачке епархије потребују државну припомоћ, те ће он у смислу најновијег закона о давању државне припомоћи сиромашним свештеницима подарити им ту државну припомоћ. Вршачка епархијска конзисторија у својој седници од 24. августа о. г. а под председништвом високопреч. г. Александра Стојадиновића, проте вршачког, једногласно решила је да извести министра, да у вршачкој дијецези нема ни једног српског свештеника коме би требала та државна припомоћ. Ово решење наше конзисторије заслужује признање сваког родољуба, јер у истини ниједан родољубив српски свештеник неће примити оваку државну припомоћ, какву министар нуди, јер би се огрешио о независност цркве и свештенства српског. Који би свештеник примио ту државну припомоћ, тај би се морао ставити у службу мађарске државне идеје и подврћи се министровој дисциплираној власти, чиме би рушио автономију наше цркве. Ако је влади стало до тога, да помогне сиромашне свештенике, она нека стави новац на расположење нашој конзисторији. Хвала нека је вршачкој конзисторији, што је одбила утецај државне власти.“

И доиста, кад влада нема поверења, да ту одређену своту нашим автономним властима на расположење стави, то је онда решење вршачке консисторије доиста умесно и разложно.

Та светла појава, то светло дело вршачке конзисторије заслужује признање свега Српства, јер је умела стати на висину свога позива, премерив ситуацију, у коју би се могло тиме наше свештенство довести.

Вршачка конзисторија учинила је само своју свету дужност према свом народу, кад је онако једнодушно одбила сутицај државне власти и заслужила је да јој се на тако лепом делу кликне: хвала!

щ.

ДОПИСИ.

Винковци, 4. септембра. Већ од дужег времена подижу се у јавности тужбе против духа који влада на овдашњој гимназији према Србима ђацима, а све у нади да ће са компетентне стране учинити томе већ једаред крај, те да се и на овдашњој гимназији дисциплина, ред и сношљивост успостави — као што је то некад било; — како би сваки ђак једино према своме труду, знању и марљивости био оцењиван, — без обзира на то је ли он Србин или Хрват. — На жалост та нада остала је само пуста нада, јер до данас са меродавне стране још ништа у том погледу учињено није, те тиме као да се и нехотице одобрава поступак појединих људи, који услед тога постају све разметљивији те се са правом хвастају као да њихов такав рад код владе наилази тобоже на одобравање. — Ради несносљивости која се управо систематски подражава, број Срба ђака на овдашњој гимназији сваке године све је мањи, и то зато што Србину ђаку који се не зна самозатајавати овде станка нема, те је управо присиљен одавде на другу страну поћи, како би могао у науци напредовати. — Када су оно пре две године са сарајевске гимназије искључени неки Срби ђаци зато, што нису хтели да буду друго до Срби, те када су неки од њих дошли овамо да наставе науку — нису једноставно били примљени. — Та за Бога да не ојача српски елеменат! Срби ђаци казну се за сваку ситницу најстрожије. — Младићу од 16—17 година досуђује се тако рећи за ништа 25 шиба а ако овај то од стида не прима — искључење. — Са шибама су у опће према Србима ђацима дарежљиви. — Србин ђак одликаш — то је овде права бела врана, те последњи година није ни било готово ни једног. — Ако се случајно баш и нађе који то буде само у првим нижим разредима, дочим у горњим у правилу Србина одликаша нема, ма да је то познато да је толико талентираних и марљивих Срба ђака. — А како ће друкчије и бити на заводу на коме њих неколицина искључиво главну реч воде, дочим они мирнији и толерантнији морају да ћуте. — У последње време изгледа нам као да се баш намерно спремни и у сваком погледу поштовања и признања достојни наставници одавде премештају, а остављају људи којима се много што шта пребацити може па неким чак и неморал, (част нека је изузетцима), који онда свој немар прикривају тобоже строгошћу која се онда у пуној мери на Србима ђацима излива. — Да се види како се Србима ђацима подваљује изнећу само један пример. — Професор Крмпотић, диригент тамбурашког и певачког збора, (ма да има посебно за то од земаљске владе плаћени учитељ који се у то боље од њега разуме), аранжер разни „матинса“, тај „доен“ професорског збора, пребацива прошле године Србима ђацима сепаратизам што не долазе да уче певати за таку једну по њему аранжирану забаву. — Срби одбијајући од себе ту подвалу одговоре му да не долазе с' тога јер њих нико и не зове, на што их онда он званично позове. — Кад Срби дођоше први пут на певање, дигне већ са своје ароганције познати ђак Хрват ради тога међу колегама грају тако, да су услед тога изјавили да они неће са Србима да певају. — Наравно да је то примљено као неко патриотско дело, те онда услед тога сав блажен тај исти професор Крмпотић који је Србима ђацима онако подвалио те их онда позвао и тако рећи приморао их да долазе на певање, сад тим истим Србима ђацима изјави да не долазе више на певање јер не могу певати, — „пошто би онда кор сувише јак био. — Ето такав је ауторитет једног професора винковачке гимназије!

Какви су према Србима ђацима, такви су исти и према својим Србима колегама. — Та нашег опште уваженог свештеника који је уједно и катихета на гимназији, ено су већ поунијатили — У извештају за прошлу школску годину стоји да је „приседеник духовног стола“ док наша православна црква тих „столова“ нема. — А у седници „друштва за подпомагање сиромашни ђака“ устаје један професор те изјављује: „Овлаштен од својих колега протестујем да овом друштву коме је покровитељ бискуп Штросмајер, буде и на даље благајник грчкоисточни свештеник“. — И после тога наравно не бира се исти више за благајника, него се меће са једним сином Израиљевом који за своје изврсне заслуге има искључиво право продаје писаћег прибора за ђаке, наравно уз цену 100 % скупљу него што се то код други трговаца добити може — да прегледа те њихове рачуне! — Ако Срби имаду дужност и као грађани да сносе све државне терете, па дакле и оне од куда се ови професори плаћају, онда сигурно имаду и права захтевати да се оваким, за један научни завод понижавајућим околностима, једаред за свагда крај учини.

Вести из места и са стране.

О манастиру Базијашу. Наш пријатељ из Беле Цркве пише нам. На Преображење многи свет наш са ове и оне стране долази у манастир Базијаш да се помоли Богу и ту својој души утехе нађе, но жали Боже, нико се за исти од наши архијереја не брине, да бар за тај свет неко уточиште сагради, како би се они у време непогоде могли склонити Кад за то неће да води бригу дијецезан вршачки требали би бар то саборског одбора изасланици, који су летос и тај манастир прегледали, да предложе, те би до године тај манастир све погодности имао.

О занатлијској читаоници у Белој Цркви јављају, да ће свечано отварање исте бити у недељу на дан 13. (25. септембра.) Одржаће се том приликом велика свечаност, на којој ће суделовати белоцрквански пев. друштво и соколовачки ратарски певачки збор, а учитељ г. Мита Клицин из Вршца држаће томе сходно предавање. — Желимо са своје стране занатл. читаоници сваки успех.

Прелаз марадичких мађара у православну веру. Хрватски листови доносе како су 300 мађара, што живе у Марадику прешли у калвинску веру из разлога што им није молби за доста учињено да се у цркви бар једаред у месецу служи на мађарском језику. Овај корак марадичких мађара подигао је велику прашину, хрватски листови подигли се одмах да правдају своје људе. А да су Срби учинили тај корак и прешли у другу веру то би подстрекач њихов био обасут силним похвалама.

Избор школског референта. У темишварској епархијској школској седници, која је одржана 27. авг. 8. септ. изабран је за привременог школског референта г. Мата Косовац.

Славенско трговачко друштво у Вечу I. Bez. Reichratz-strasse № 3. основало се и пружа како трговцима тако и помоћницима „славенске народности“ бесплатно своју помоћ на пољу трговачке струке, попуне места и т. д. — Чланови имају првенство, а чланови могу и трговци и помоћници но само славенске народности — бити. Сваки Славјанин може у свом матерњем језику (дакле Срби - српски) с друштвом дописивати се. — Ближа извешћа даје председништво истог друштва — а у изванредним случајевима још и оснивач друштва Велимир Црепајац, Беч XVIII. — Било је крајње време да се у овом покрене ствар напред.

Опће разоружање. Градско веће у Кијеву решило је да поводом царева предлога о опћем разоружању пошље цару захвално писмо и да за спомен тога догађаја оснује две школе.

Рат између рода и орлова. Ових дана, кад све о миру умује и говори, имали су становници села Кривогстана у Македонији прилику да гледају крвави рат пернатих животиња недалеко од свога села. На отвореној прузи Солун-Скопље искупило се један дан око хиљаду рода и орлова, који су уз силну галаму отпочели праву правцату битку. Борба је трајала цео дан, те су роде остале победјене; бојно поље покрило је на стотине и стотине рањених и размрсканих рода. Становници споменутог села закопали су погинуле роде, да се од стрви неби окужио ваздух. Лаковерни свет у оном крају држи, да та борба између орлова и рода значи скори светски рат.

Кратке вести. У славу битке између Руса и Француза г. 1799 под ђенералом Суваровим, подигнут је у Кантону Ури, у Швајцарској, руски споменик од гранита, који је висок 12 метара и који ће се скорим осветити. Припрему око те светковине водиће кнез Галицин, који је тамо већ са својом свитом приспео. Конгрес мира, који ће већати о предлогу руског цара у погледу разоружања, држи се да ће бити сазван у Женеви. — Аустро-Угарска морнарица добиће нову ратну лађу торпедњачу, која ће се звати „Карло VI.“ — Апелациони суд одобрио је пресуду првостепеног суда, по коме је Ранко Тајсић осуђен на 20 година робије у окову. Још ће о томе да реши и касација. — За Босну спрема Калај закон о штампи без превентивне цензуре. Дочекаћемо и то чудо да видимо.

Београдски разговори.

У београдском граду, у стану главног заповедника војске седе за зеленим столом четири постарија господина и картају се.

— Ваше Величанство меша!

Његово Величанство меша, али у неки мах застаде, погледа у генерала што му седи с десна и пита:

— И ви мислите, да се она неће вратити своме мужу?

— Не мислим то, него мислим, да ју он неће примити.

— Та-ко! Хм!

— Боже сачувај Величанство! Нема тамо: хм! Него је госпођа, како ћу да кажем, очево и материно дете.

— Па?

— Пише у светом писму: »Жена треба да остави оца и матер, па да се приљуби мужу. Његов Бог треба да буде њен Бог, његов народ треба да буде њен народ.« Само тамо где се жена приљуби мужу, живи с њим лепо, где има своју главу, живи с мужем у свађи, али где се приљуби оцу и матери, тамо јој нема брачна живота.

— Ах, ах! Та ви сте господине генерале читав богослов. Промислите озбиљно о томе да се закалуђерите. Бар би Србија добила једаред црквену поглавицу, који зна шта је —

— Дисциплина! прихвати генерал.

— Јесте дисциплина. Зашто прекоосавски Срби могу имати црквену поглавицу, који рачуна са владиним намерама, жељама и тежњама... Него ваљда да хвалим митрополита Михајла?

— Четири фарбе, — рече генерал злобно и лако одгурну од себе карте.

Господин у цивилу што седи преко пута од Њег. Величанства, привуче к себи новац са средине стола и рече:

— Разне фарбе вреде само у политици а не и у картама, господине генерале.

— Уверили смо се, — одврати генерал и погледа га заједљиво.

— Господин доктор меша!

— Шта је са Босном и Херцеговином? — пита четврти играч. — Зар се баш озбиљно мисли, да ју поклоне Аустрији?

— Хо, хо! Ваљда би питали и нас, — спупчи се генерал.

Његово Величанство махну лако руком.

— Ваљада да досуде те покрајине Србији, шта? Па да добијемо нову гомилу револтаната. И да нам сваки час допарквају Јефтановић и Шола у Београд и траже народна права..

— А народ? Шта би рекао народ? — пита генерал.

Његово Величанство изусти презриво: Народ? — па онда загледа у карте и рече: »Blind.«

Но господин генерал не попушта. Говори о улози Србије и пита: Зар Србија под данашњом управом не може ништа да учини и зар нема вредности?

— Две стотине динара, — изусти Његово Величанство и тури гомилу банака на средину стола...

У онај мах унесе послужитељ на сребрном послужавнику депешу и преда је Његовом Величанству. Његово Величанство прелете листак очима, па онда устаде са столице. Прође два три пута преко дворане застаде и рече промуклим гласом!

— Његово Величанство краљ Александар био је 24 сата ван Карлсбада. Мој повереник ми јавља, да се по свој прилици састао са својом — матером.

— Ах! кликнуше сва три господина у исти мах. А онај у цивилу побледе и осети како се љуља под њим столица. Па онда изусти: — Руско масло!

— Какво руско масло? — вели Његово Величанство јетко. — Зажелео се опет мало син матере. Па се онда окрете оном господину, који је осетио да се под њим заљуљала столица и рече му:

— Треба сутра ујутру да отправите господина Н. у Карлсбад.

— Разумем! Треба представити младоме Величанству опасност, ако би се повео за краљицом матером. Треба му изнети политику краљевског оца као једино зрелу.

Његово Величанство краљ отац, вртело је главом.

— То ће све бити отрцане фразе. Кад је већ ствар узела други правац, треба дирнути у другу жицу.

Господа су љубопитљиво подигла главе, а Њег. Величанство настави:

— Треба пробудити у младом краљу самопоуздање. Треба му представити, да је већ зрео, сувише зрео, а да се све једнако повађа час за матером, час опет за оцем. Оне еванђелске речи, што их мало час изрече г. генерал, могу се врло згодно употребити.

Господа нису разумела, ал Њег. Величанство настави:

— Ко хоће да буде краљ, треба да се одрече оца и матере, па да иде за народом. Народов Бог, треба да буде његов Бог, народна мисао његова мисао. Нека он дакле према краљици матери заузме одлучан положај и нек је не пушта у Србију...

— А после? питаше господин под ким се заљуљала столица. Ако пробудимо у младоме краљу жудњу за самосталношћу, те народна мисао буде и његова мисао, шта ћемо тад? И шта ћемо ако по нашем савету, остави не само матер, него и оца, и пође за народом?

— Онда, рече његово Величанство, хладно, онда ће бити млади краљ у Београду. Па онда ћу му већ доказати ону заповед: »Поштуј оца свога и матер своју... Отац ће бити близу, а мати далеко. Познајем ја њега, не бојте се!

Онај господин, што је осетио, да се заљуљала столица, пожури да пође.

— Разумели сте? пита га Његово Величанство.

— Разумео сам.

А она тројица, који остадоше, седоше и опет за зелени сто.

— Ваше Величанство меша.

И Његово Величанство је мешало, раздјелило карте а у неки мах рече као за себе:

Нема ништа, Миза има право: морам што пре посинити — Обрена.

— Три краља, рече генерал и повуче новце са средине стола.

Беше му јасно, да је по карташа срећа, кад има три краља, али му се врзло по памети: је ли то срећа и по државу, кад дође у положај да узвикне: — три краља!

—ша.

Трговина.

НОВИ САД, 29. августа. Пшеница прве квалитете фор. 8·50—60 н. Пшеница средња ф. 8.— 30—40 н. Пшеница лакша роба ф. 8 10—— н. Наполица фор. 7 10—50 н. Јечам нови ф. 5·——— н Зоб ф. 5·——— н. Кукуруз у зрну ф. 4·80 - 90 н. Маст 68 фор. Сланина сува 68 фор. дебела пањена 70 фор Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки 51—52 нов.
„ средњи . 47—48 нов.
„ лаки . . . 44—46 нов.
Све од 1 килограма.

Теоци . 28—32—— нов. по клгр.
Јагњци 7—14 фор. по пару.
Овци . 8—16 фор. по пару.

*

Стање воде под Новим Садом.

28. августа било је . . . . . 1·53 мет.
29. августа било је . . . . . 1·45 мет

*

БУДИМПЕШТА, 1. септ. по рим. (Извештај комисионе радње Мор. Бауера и сина.)

Догон рогате марве био је на данашњем тргу свега 3816 комада, и то: 583 ком. мађарски волова, 475 комада мађарских крава, 2204 ком. српских волова, 327 ком. српских крава, — босан. волова, — босанских крава, 130 комада бикова, 97 ком. бивола, — комада теглећих волова. Накнадног догона није било.

Цене су биле следеће:

Дебели волови, добре квалитете, клани 30·——34.— ф. м. ц., живе тежине ф. 34 50 по м. цен. Волови с паше 29·——33·— ф. мц. Сеоски волови 24—27·— ф. м. ц. Босански волови 20—29.— м. ц. Краве клане 21—28 — ф., живе тежине 32·— ф. по м. цент. Бикови клани 23—31·— ф., живе тежине 32.— ф. по м ц Биволи 16—21 ф. м. ц. живе теж. —·— ф

Овци. Вашар од 5. септ. по рим. к Догон 5076 ком. оваца.

Шопци су продавани по 16—19·— ф. пар, овце јагњевице 12—15 — ф. пар.

Најновије вести.

Министарска криза у Бугарској. Из Софије јављају да је министар рата пуковник Иванов поднео оставку. За наследника његовог наименован је шеф генералног штаба Петриков. Вест о отступању целог министарства опровргава се.

Румунски краљ у Бугарској. По најновијим вестима румунски краљ Карло вратиће посету бугарскоме кнезу Фердинанду у Куксиноградu, чим се врати са пута из Рагаце.

Покољ на Криту. По најновијим вестима изродили се немири и у Ретимну. Један ратни брод отпловио је одмах тамо. Адмирали управили су ултиматум на све команданте као и кандијског гувернера да имају оружје на одређено време положити. Ратни бродови су спремни да отпочну ново бомбардовање.

ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА.

Г. Ј. Л. у С. С. П. По новом државном закону о петогодишњим учитељским доплатцима, сваки учитељ који служи од 1893. године има од 1. октобра да добије повишицу плаће са 50 фор. годишње, које ће у месечним оброцима уз осталу плаћу напред сваког првог примати. Колико он служи у једном месту, то не мења ствар. Опћина може данас једног учитеља изабрати и ако је он већ пет година учитељевао ма у три разна места дотле, има му од првог октобра тај допиатак дати. У случају да има, или да изабере учитеља, који је тек после 1893. почео учитељевати, не даје му доплатак дотле, док не наврши пет година службе.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Изишао је 25. број

„Школског Одјека“.

са овим садржајем:

Поезија школскога живота. Од Јелице Беловић-Бернадзиковске. — Учитељ у средини свога народа. Превод и прерада с руског и по руском. (Свршетак.) — Из школског круга: Положај учитељев за време наставе у школи. Од Т. Костића. — Из автономног живота. — Белешке.

„Школски Одјек“ излази сваког 1., 10. и 20. дана у месецу. Стаје на годину 4 фор. или 10 динара, на четврт 1 фор. или 2 дин. 50 пара. Огласи се рачунају по 6 новч. од реда из ситних слова, и сваки пут плаћа се за жиг 30 новч. — Рукописи се шаљу уредништву „Школског Одјека“ у Нови Сад, а претплата и огласи администрацији „Школског Одјека“ у Нови Сад.

ОГЛАСИ.

Seid.-Damaste 75 Kr.

bis fl. 14.65 p. Met. — sowie schwarze, weiße und farbige Henneberg-Seide von 45 kr. bis fl. 14 65 p. Met. — in den modernsten Geweben, Farben und Dessins. An Private porto- und steuerfrei ins Haus. Muster umgehend.

G. Henneberg's Seiden-Fabriken
(k. u. k. Hofl. Zürich). 582 33—51

Дражбени оглас.

Од стране економског пододбора »Матице Српске« као руководатељке закладе »Марије Трандафилке« овим се до општег знања ставља, да ће се овогодишња кукурузишта на закладиној земљи лежећој на малом јарку издавати под жито путем јавне дражбе, ко а ће се одржати у **среду 2 (14.) септембра 1898. по подне у 2 сахата на лицу места**, — на парцеле, као што су исте означене у парцелираном плану.

Сваки је лицитант дужан положити 10 фор. по парцели односно 5 фор. по ланцу.

Дражбени услови могу се у благајници »Матице Српске« и на дан дражбе на лицу места дознати.

У Н. Саду, 26. августа (7. септембра) 1898. год.

Економски пододбор
»Матице Српске.«

451 2—2

ПОМОДНО-МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

САВЕ Ј. КРСТИЋА

У РУМИ

потребује доброг и вештог средњег помоћника. Који осим српског и немачког језика говори и мађарски, има првенство. 1—2 453

„ПОМОЋНИК.“

МАНУФАКТУРНА РАДЊА

РУДОЛФА САУПЕРТА

у Пригл. Сентивану (Бачка)

потребује једног помоћника, који мора немачком језику потпуно вичан бити. 2—2 450

ГАЛАНТЕРИСКОЈ ТРГОВИНИ

ЂОКЕ С. МИЛОСАВЉЕВИЋА

у ЗЕМУНУ

потребни су 2 помоћника који осим српски још немачки и мађарски говоре. Првенство имају старији и који су солиднији вредни и вешти продавци. Ступање 1. октобра т. г. 452 2—3

Купујте разредне лозове

у

БАНКАРСКОЈ РАДЊИ ХЕХТА

Будимпешта, Ferencziek-tere 6.

Вучење VI. разреда почиње 14. септембра а завршује се 13. октобра. Главни згодитци су: 600.000, 400.000, 200.000, 100.000 итд. круна. Куповна цена целог лова јесте: 80 фор., пола лозе 40 фор., четвртине лозе 20 фор., а једне осмине лозе 10 фор.

2—8 440

Дућан под закуп.

Издајем свој **дућан** под бр. 85. под закуп на три година, са једном собом. Даље **котарку** за кукуруз, у којој може стати 800—900 мет. центи кукуруза, **магазин**, који прима преко 1500 мет. центи ране и **подрум** по потреби.

Кућа се налази на најлепшем месту, до новосазидане школе, а преко пута општинског звања. Место је чисто српско, а без и једне хришћанске радње. Поближа извешћа код власника куће

Јована Ивковића
у Фаркаждину.

444 3—3

Verlangen Sie

die weltberühmten spanischen und portugiesischen Weine der

The Continental Weinbau Company.

Sherry
Portwein
Malaga
Madeira
Tarragona etc.

Erhältlich in sämmtlichen besseren Delicatessenhandlungen wie auch glasweise in den besten Hôtels, Cafés und Restaurants

Eigene Filiale: Budapest, IV Eckhaus Kossuth Lajos- und Neue Welt-Gasse (bis à vis Gentry Casino)

Niederlage in Ruma
bei
Svetolik J. Gyurisits.

373 7—20

CHOCOLAT PH. SUCHARD CACAO SOLUBLE FEINSTE QUALITÄT MÄSSIGE PREISE. ÜBERALL ZU HABEN

353 35—

СВЕТСКИ ПАТЕНТ

ХИГЕНСКЕ
АСБЕСТ-ПОЛОГОМ СТОПАЛЕ.

Нов проналазак, који је као проналазак дугогодишњих покушаја и великих напора познат један од најважнијих органа ногу стално здравом да одржи, нема транспирације, нема жуљева, нема тврдине, нема промрзе, нема испаравања, нема знојења више, увек одбрањено од хладноће и влаге, после кратке употребе олакшање у ходу код онога, који снабде своје ципеле са др. Хеђеша патент-асбест-полог-стопалом.

Цена по пару 1 фор. 20 новч., за децу 60 нов. у количкој се мери овај полог употребљује, најбољи је доказ што је ц. и к. заједничка и кр. ул. домобранска војска 21.900 пари наручила, које је већ одослато.

Пошиљка само са поузећем. Проспекте захвале и разјашњења бесплатно. Општа абсентне робе фабрика Будим-Пешта VI. **Sziv-utcza 18.**

Препродавцима уобичајени рабат. 148 22—50

На продају једино место у Новом Саду код **Кертес Мор-а** Mödlinger Schuhfabrik.

Што је истина, истина.

НАЈБОЉЕ, НАЈЛЕПШЕ, НАЈЕЛЕГАНТНИЈЕ И НАЈМОДЕРНИЈЕ

У МУШКОМ, ЖЕНСКОМ И ДЕЧИЈЕМ ОДЕЛУ

као и

ПУТНИЧКИХ БУНДИ

ЗА ЧУДНОВАТО ЈЕФТИНУ ЦЕНУ

може се добити

САМО ИСКЉУЧИВО У ОПШТЕ ПОЗНАТОЈ

ГРДНО ВЕЛИКОЈ ТРГОВИНИ ОДЕЛА

ХАЈНРИХА МОГАНА

У НОВОМ САДУ

3 39 426

Главна улица бр. 3. (Недељковићева кућа).

КОЈА СЕ ГОСПОЂА

жели по најновијој моди носити
Ко жели елегантно одело носити
Ко жели практичан иберцир носити
Ко жели трајан зимски капут носити
Ко жели добар путнички огртач носити
Ко жели по моди чакшире носити
Ко жели трајан капут од лодна носити
Ко жели практичан хавелок носити
Ко жели своје дете са леним оделомда изненади
Ко желиуопште ваљано и добро купити?

препоручујемо му најбоље сортирану

првог реда

429 3—

КОНФЕКЦИСНУ РАДЊУ

ЗА

ГОСПОДУ, ГОСПОЂЕ И ДЕЦУ

у којој се може добити све но

чудо-јефтиној цени.

Винфелд и Шрајбер

Нови Сад, главна улица бр. 13 у кући Браће М. Поповића.

Специјалитет против стеница, бува, жуљеве чадиће, мољаца, паразита на домаћим животињама.

Zacherlin

дејствује чудотворно! Убија сваку

врсту инсеката са управо непоњатном снагом и истребљује сву гадију брзо и сигурно на начин, да не остаје никакав животни траг од ње. За то га хвале и држе хиљаде купаца. Ознаке његове су: 1. Запечаћена флаша. 2. Име »Zacherl.«

МОЖЕ СЕ ДОБИТИ:

У Новом Саду код:
Ем. Дицгена,
Д. Арновљевића,
Ј. Гајгера,
Е. Герлиха,
Т. Ђорђевића,
Алберта Хаса,
Георга Ханзлиха,
Јов. Јаснића,
Д. Коде,
Д. Кона,
Николе Костића,
Јов. Лудвика,
Карла Профуме,
Шаму Розенблута,
Љ. Стефановића сина,
Стојановића и Радованов
Ж. Теодоровића,
Браће Вагнера,
Јов. Војтовића.

У Бачу:
Михаила Блума.

У Бач-Брестовцу:
Consum-Verein-а.

У Шиду: Р. С. Поповића.

У Бач Тополи:
Јов. Етингера,
Рекамњи Имре.

У Босанском Шамцу:
Адолфа Трупла.

У Черевићу:
Хајнр. Крауса сина.

У Илоку:
Јов. Најмана,
Паје Арсенића сина.
Адолфа Сингера и др.

У Инђији:
Н. Петковића,
Јов. Ђармата.

У Карловци:
Марије Хомолка.

У Кленку:
К. Х. Поповића.

У Кули:
Ј. Шварца.
Ферд. Кухеља.

У Нем. Паланци:
Марка Марцикића.
Деже Нађа.
Карла Бесилиа.

У Ст. Бечеју:
Луке Мравића,
Ц. Фирстовице,
Херцог Гезе,
Антона Пандека,
Стевана Бранковића.

У Ђулафалви:
Армина Клајна

У Ст. Моравици:
Данила Фрндмана.

У Петроварадину:
Ферд. Андреса,
Ем. Дицгена и сина,
Игњата Андреса,
Мелхиора Киша.

У Руми:
Браће Дудића,
Н. Ђуришића,
С. Ј. Јуришића,
Швелбл Маг.,
Еме Весел,
А. Н. Живковића.
Дим. Т. Јаковљевића.

У Сентомашу:
Јов. Манојловића, млађег.
Милана Д. Манојловића.
Илије Јанковића.

У Сегхељу:
Лукач Фецера.

У Тителу:
Лазара М. Јанковића,
Номенмахер Андре.

У Новом Врбасу:
Фердинанда Сајдла,
Тот Антала.

У Вепровцу:
Вепровачке подпомаж. задруге.

14—14

ЈОВАН БУДИМИР

НОВИ САД „КОД РУЖЕ“

ГАЛАНТЕРИЈСКА, БЕЛЕ И КРАТКЕ РОБЕ ТРГОВИНА.

ЈОШ САМО КРАТКО ВРЕМЕ

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

најбоља прилика да се ЈЕФТИНО ПАЗАРИ

јер се роба даје

ПО ЦЕНИ ШТО МОЖЕ БИТИ ЈЕФТИНИЈОЈ

У ПОЛА ЦЕНЕ па и

ЈОШ ЈЕФТИНИЈЕ.

Нека свако похита још док имам робе, па нека се увери, **да су цене врло јефтине**, а роба да је нова

438 5—

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Бралваровић. Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.